

ผลลัพธ์การเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในรายวิชาการสาขาสารสนเทศทางการแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ
Learning Outcome and Satisfaction of Nursing Students on the Student-centered Teaching in Nursing Informatics Class of McCormick Faculty of Nursing, Payap University

กาญจนา ใจจ้อย ปร.ด.* Kanjana Jaijoy, Ph.D.*
ประวีดา คำแดง พย.ม.* Praveda Kamdaeng, M.N.S*

Corresponding Authors : Email: joi.kanjana@gmail.com

Received: 9 Feb 2019, Revised: 15 June 2019, Accepted: 30 July 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในรายวิชาการสาขาสารสนเทศทางการแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 ราย ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรยามานะ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 4. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 95.7 ใช้คอมพิวเตอร์เฉลี่ยวันละ 2-4 ชั่วโมง ร้อยละ 42.2 ลักษณะการใช้งานคอมพิวเตอร์ที่พบมากที่สุดคือ พิมพ์งานเอกสาร ร้อยละ 92.4 ด้านความรู้ความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานโดยรวม ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการใช้โปรแกรมงานเอกสารอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 50 สำหรับคะแนนเฉลี่ยของผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของรายวิชาการสาขาสารสนเทศทางการแพทย์โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

คำสำคัญ: นักศึกษาพยาบาล ความพึงพอใจ ผลลัพธ์การเรียนรู้ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

Abstract

This survey research aims to study the learning outcomes (LO) and satisfaction of nursing students regarding the student-centered teaching of Nursing Informatics of McCormick Faculty of Nursing, Payap University, 2nd semester of academic year 2016. The simple random samplings of samples comprised 92 the second-year nursing students in this course which calculated based on Yamane. Research Instruments for data collection included 1) a general information; 2) a learning outcomes (LO) of the learner's evaluation form in four aspects, namely: 1. moral and ethical, 2. knowledge, 3. skills of interpersonal and responsibility, and 4. skills of numerical analysis, communication and the use of information technology; and 3) a satisfaction of learning and teaching of learner centered questionnaire. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that 92 samples were mostly female (95.7%), using computers 2-4 hours per day (42.2%). The most common use of computer was Microsoft Word (92.4%). Half of them (50%) had the knowledge of basic computer software at a high level. The overall mean scores of all aspects of LO were at a high level. The mean scores of satisfaction in teaching and of learner centered were also at a high level.

Keywords: Nursing student, Satisfaction, Learning outcome, The student-centered teaching

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการทำงาน เนื่องจากเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดความเร็ว สะดวกสบาย และเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน ควบคุมการทำงาน และเป็นข้อมูลเพื่อช่วยในการประกอบการตัดสินใจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้สารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานการพยาบาล พยาบาลศึกษา รวมไปถึงด้านบริหารการพยาบาล โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาบทบาทต่าง ๆ ของวิชาชีพการพยาบาล เริ่มจากที่พยาบาลเป็นผู้ใช้โดยทำหน้าที่ในการบันทึก และใช้ระบบข้อมูลของโรงพยาบาล จนถึงเป็นผู้ให้ข้อมูลผู้ออกแบบ เป็นที่ปรึกษาแก่สถานบริการทางการ

พยาบาล เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทต่อวิชาชีพพยาบาลมากขึ้น ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน อีกทั้งช่วยพัฒนาบุคลากรพยาบาลให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทั้งตัวของพยาบาลเองและหน่วยงานหรือองค์กรพยาบาล เพื่อให้สามารถให้บริการทางการพยาบาล และบริการทางสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นการส่งเสริมให้พยาบาลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความสำคัญ¹

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคได้เห็นความสำคัญของสารสนเทศทางการพยาบาล จึงได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

โดยมีจุดมุ่งหมายของรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับสารสนเทศ ทางการพยาบาล ข้อมูล ฐานข้อมูล การจัดการข้อมูล ด้านสุขภาพและการพยาบาล ระบบสารสนเทศ โรงพยาบาล รวมทั้งการบันทึกภาษามาตรฐานใน ระบบสารสนเทศทางการพยาบาล ซึ่งความรู้เหล่านี้ ถือเป็นความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอด ได้ภายหลังสำเร็จการศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) ซึ่ง ได้กำหนดการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน 6 ด้าน ได้แก่ (1) คุณธรรม จริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะทางปัญญา (4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี สารสนเทศ และ (6) ทักษะการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ² สำหรับรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล ปีการ ศึกษา 2556 เป็นปีแรกที่มีการจัดการเรียนการสอน ตามกรอบ มคอ. โดยกำหนดการพัฒนาผลลัพธ์การ เรียนรู้ในแต่ละด้านของผู้เรียนทั้งหมด 4 ด้าน คือ (1) คุณธรรม จริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (4) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ เทคโนโลยีสารสนเทศ³

ในปีการศึกษา 2557 คณะอาจารย์ผู้รับ ผิดชอบรายวิชานี้ได้นำรูปแบบการจัดการเรียนการ สอนในหลากหลายรูปแบบมาใช้ ได้แก่ การบรรยาย การวิเคราะห์กรณีศึกษา การนำเสนอหน้าชั้นเรียน รวมทั้งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านบทเรียนใน E-learning ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน การ ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 4 ด้านพบว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้รายวิชา แต่จาก รายงานผลการดำเนินงานรายวิชา (มคอ.5) ได้พบ ปัญหา/ อุปสรรคหลายอย่างเกี่ยวกับกระบวนการ เรียนการสอน เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ผู้เรียนยังส่งงานไม่ตรงเวลา และไม่เข้าทำแบบฝึกหัด ใน E-learning หลังจากเรียนในห้องเรียน ร้อยละ 53

ของจำนวนผู้เรียนทั้งหมด ส่วนด้านทักษะในการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ซึ่งได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มี การสื่อสาร และใช้สื่อการสอนด้วยเทคโนโลยี สารสนเทศที่ทันสมัย เช่น E-learning, Blog, Facebook และ Application โดยพบว่าการทำ Fa- cebook Fanpage ผู้เรียนยังขาดความต่อเนื่องใน การนำเสนอเนื้อหา และมีเนื้อหาทันสมัยน้อย ไม่มี กิจกรรมจูงใจสมาชิก Page ให้สนใจเนื้อหา ถ้ามีใบ งานนี้อยู่อาจจะต้องลดจำนวนสมาชิกกลุ่ม และเพิ่ม หัวข้อประเมินให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ในปีการศึกษา 2558 คณะผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบ เป็นประธานและรองประธานในรายวิชานี้ สนใจใน การนำแนวคิดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมาใช้ ในการเรียนการสอนของรายวิชาเพื่อแก้ปัญหา/ อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่าน มา (ตาม มคอ.5 ของรายวิชา ปีการศึกษา 2557) โดย ทางคณะผู้วิจัยได้นำโมเดลซิปปา (CIPPA Model) ตามแนวคิดการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางของคุณทิศนา แฉมมณี (2545) มาใช้ โดย ความหมายของ CIPPA มีดังนี้

C มาจากคำว่า Construct หมายถึง การสร้าง ความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง ความรู้ด้วยตนเอง ทำความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ตนเอง และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

I มาจากคำว่า Interaction หมายถึง การช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม กิจกรรม การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ มีปฏิสัมพันธ์กับ บุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ได้รู้จักกัน และกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความ คิดประสบการณ์แก่กันและกันให้มากที่สุดเท่าที่จะ มากได้ ช่วยให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

P มาจากคำว่า Physical Participation หมายถึง การช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมทางด้าน ร่างกาย ให้ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย โดยการ

ทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย P มาจากคำว่า Process Learning หมายถึง การเรียนรู้ กระบวนการ ต่าง ๆ ของกิจกรรม การเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต A มาจากคำว่า Application การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน เป็นการช่วยผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสังคม และชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของทีศนา แซมมณี หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หลักของโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) มีขั้นตอนสำคัญดังนี้

1. ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นการดึงความรู้ของผู้เรียนในเรื่องที่เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน

2. ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาข้อมูล ความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่มีจากแหล่งข้อมูลหรือ แหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งผู้สอนอาจเตรียมมาให้ผู้เรียนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาก็คได้

3. ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนเผชิญปัญหา และทำความเข้าใจกับข้อมูล ผู้เรียนจะต้องสร้างความหมายของข้อมูล ประสพการณ์ ใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่มในการอภิปรายและ สรุปผลความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ซึ่งอาจจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงความรู้เดิม มีการตรวจสอบความ เข้าใจต่อตนเองหรือกลุ่ม โดยผู้สอนใช้สื่อและย้ำโน้มน้าในการเรียนรู้

4. ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้

ให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนเองแก่ผู้อื่นและได้ รับประโยชน์จากความรู้ ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน

5. ขั้นการสรุป และจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนรู้ให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อช่วยให้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย

6. ขั้นการแสดงผลงาน ขั้นนี้เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้แสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนต่อยก้า หรือตรวจสอบ เพื่อช่วยให้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย

7. ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ ความเข้าใจของตนเองไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ

แนวคิดการสร้างความรู้ แนวคิดกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนความรู้ ซึ่งโมเดลนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ทั้งนี้การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่มุ่งหวังของรายวิชา ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงต้องมีลักษณะดังนี้ 1) กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย (Physical Participation) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ของผู้เรียนตื่นตัวพร้อมที่จะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น 2) กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิด

ความเคลื่อนไหวทางสติปัญญาหรือเป็นกิจกรรมที่
ท้าทายความคิดของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิด
ความจดจ่อในการคิด สนุกที่จะคิด 3) กิจกรรมที่ช่วย
ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation)
ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
กับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว และ 4) กิจกรรมที่
ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional
Participation) ซึ่งมักจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ
ตัวผู้เรียนโดยตรงหรือใกล้ตัวผู้เรียน เกี่ยวข้องกับชีวิต
ประสบการณ์ และความเป็นจริงของผู้เรียน โดย
กิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนจะ
ช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดความหมายต่อตนเอง⁴ จาก
แนวคิดดังกล่าวทางคณะผู้วิจัยจึงได้ออกแบบกิจกรรม
เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อแก้
ปัญหา/ อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการ
สอนที่ผ่านมา ดังนี้ 1) การศึกษาดูงานระบบ
สารสนเทศโรงพยาบาลแมคคอร์มิก 2) การฝึกใช้ระบบ
สารสนเทศโรงพยาบาล 3) การฝึกสืบค้นข้อมูลจาก
ฐานข้อมูลบนเว็บ 4) การสืบค้นและนำเสนอหน้าชั้น
เรียนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ
ติดต่อสื่อสาร 5) การสืบค้นและนำเสนอหน้าชั้นเรียน
เกี่ยวกับการประยุกต์ศาสตร์และเทคโนโลยี
สารสนเทศในการศึกษาและการวิจัยทางการแพทย์
6) การวิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์
ศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการแพทย์ 7)
การสืบค้น จัดทำและนำเสนอผลงานหรือนวัตกรรม
การประยุกต์ศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการ
พยาบาล 8) การสืบค้นและจัดทำรายงานผลการ

สืบค้นข้อมูลเพื่อการศึกษา หรือการวิจัยทางการแพทย์
พยาบาลในหัวข้อโรคที่สนใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษา
ผลลัพธ์การเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มี
ต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง ในรายวิชาสารสนเทศทางการแพทย์ เพื่อ
เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียน
การสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

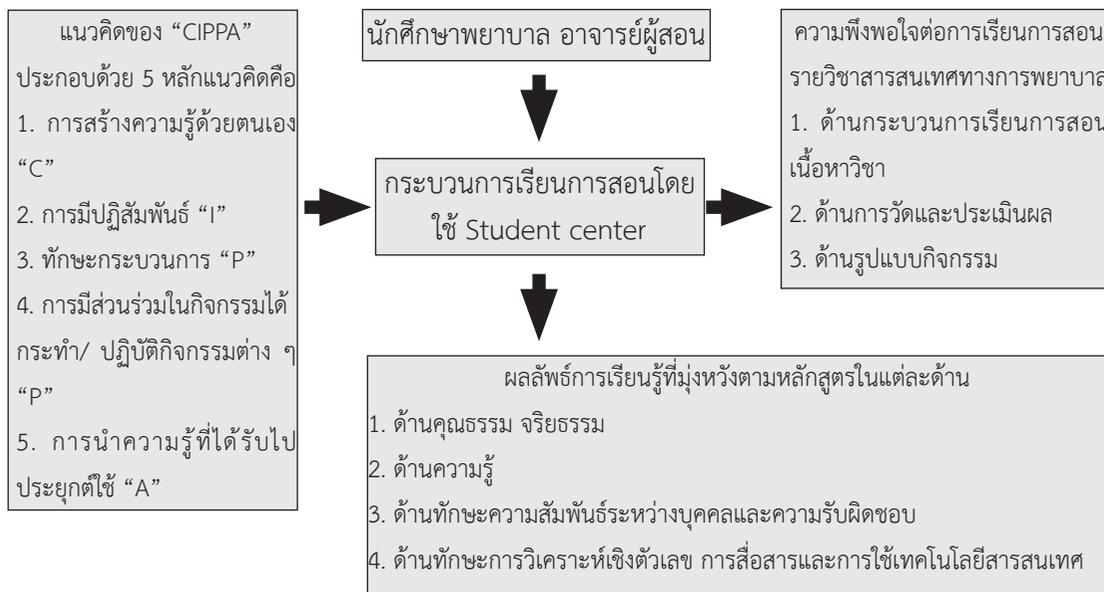
วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ในการจัดการ
เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รายวิชา
สารสนเทศทางการแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์
แมคคอร์มิก มหาวิทยาลัยพายัพ

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการ
เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในรายวิชา
สารสนเทศทางการแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์
แมคคอร์มิก มหาวิทยาลัยพายัพ

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ
(Survey research) เพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้และ
ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนสอนที่
เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในรายวิชาสารสนเทศ
ทางการแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิก
มหาวิทยาลัยพายัพ ตามแนวคิดของ “CIPPA” ดัง
แผนภาพแสดงกรอบแนวคิด

นิยามศัพท์

ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

- การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริงด้วยตนเองตามหลัก "CIPPA" โดยให้ผู้เรียนศึกษาดูงานระบบสารสนเทศโรงพยาบาล ฝึกใช้ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล ฝึกสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลบนเว็บไซต์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารทางการแพทย์ สืบค้นและจัดทำรายงานผลการสืบค้นข้อมูลเพื่อการศึกษาหรือการวิจัยทางการแพทย์ในหัวข้อโรคที่สนใจ วิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการแพทย์ จัดทำและนำเสนอผลงานหรือนวัตกรรมการประยุกต์ศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการแพทย์

- ผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายถึง ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล จำนวน 4 ด้านตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ (มคอ.1) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557) ซึ่งได้จากการประเมินตนเองของนักศึกษา

- ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่ง

ที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 119 คน และผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) และการคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 92 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ การใช้คอมพิวเตอร์โดยเฉลี่ยต่อวัน ลักษณะการใช้งานคอมพิวเตอร์ในงาน ความรู้ความสามารถในการใช้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน

2. แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละด้าน ประกอบด้วย 4 ด้าน จำนวนทั้งหมด 12 ข้อ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 1 ข้อ ด้านความรู้ จำนวน 5 ข้อ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จำนวน 1 ข้อ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 ข้อ โดยลักษณะของคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนนจาก 5 ถึง 1 การแปลความหมายแบ่งเกณฑ์โดยคิดคะแนนจาก (คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด)/จำนวนระดับที่ต้องการ⁶ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1-1.49) ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49) ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49) ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49) และระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00)

3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล ประกอบด้วย 3 ด้าน จำนวนทั้งหมด 21 ข้อ ได้แก่ ด้านกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ข้อ และด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 8 ข้อ โดยลักษณะของคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนนจาก 5 ถึง 1 การแปลความหมายแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1-1.49) ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49) ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49) ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49) และระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00)

ประเมินคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงของเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ของคณะฯ ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกำกับมาตรฐาน

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และนำมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index, CVI) ได้ค่าเท่ากับ 0.87

ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่เคยอดลงทะเบียนเรียนรายวิชาอื่นที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 ราย แล้วนำข้อมูลมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การพิทักษ์สิทธิ์

ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการรวบรวมข้อมูลจนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย โดยก่อนการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัยโดยไม่มีการบังคับใด ๆ และมีเอกสารยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย และชี้แจงให้ทราบว่าหากเข้าร่วมการวิจัยแล้วสามารถออกจากกรวิจัยได้ตลอดเวลาหากต้องการ โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผลและจะไม่มีผลต่อการเรียนการสอน ข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และมีการใช้รหัสที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแทนชื่อจริงของกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย การนำข้อมูลไปอภิปรายหรือพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมของผลการวิจัยเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในชั้นเรียน การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามโดยกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการตอบคำถามลงในแบบสอบถาม และทำการชี้แจงด้วยวาจาเกี่ยวกับวิธีการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในแบบสอบถามที่ตรงกัน และเพื่อให้การตอบแบบสอบถามเป็นไปด้วยความถูกต้อง ครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ

2. ข้อมูลจากแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 92 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 95.7 ใช้คอมพิวเตอร์เฉลี่ยวันละ 2-4 ชั่วโมง ร้อยละ 42.2 ลักษณะการใช้งานคอมพิวเตอร์ที่พบมากที่สุดคือพิมพ์งานเอกสาร (Microsoft Word) ร้อยละ 92.4 ส่วนความรู้ความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานโดยรวม ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการใช้โปรแกรมงานเอกสาร (Word) อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 50

2. ข้อมูลจากแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36, SD=0.61$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46, SD=0.52$) ด้านความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33, SD=0.60$) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46, SD=0.58$) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38, SD=0.65$) แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ช่วงคะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนของผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวมและจำแนกตามรายด้าน

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.46	0.52	มาก
มีวินัยรับผิดชอบต่อตนเองและผลการกระทำของตน	4.46	0.52	มาก
ด้านความรู้	4.33	0.60	มาก
มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของชีวิตและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมทั้งวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และกฎหมาย	4.29	0.60	มาก
มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ศาสตร์ทางวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์	4.27	0.63	มาก
มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพยาบาล และ/หรือการวิจัย	4.30	0.62	มาก
มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาการความก้าวหน้าด้านสุขภาพที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศและสังคมโลก	4.37	0.55	มาก
มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศทางการแพทย์และฐานข้อมูลทางการแพทย์ศาสตร์สุขภาพ	4.39	0.57	มาก
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.46	0.58	มาก
มีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ การพัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคมอย่างต่อเนื่อง	4.46	0.58	มาก
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.38	0.65	มาก
สามารถประยุกต์ใช้หลักตรรกะคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการแพทย์ได้อย่างเหมาะสม	4.25	0.74	มาก
สามารถสืบค้นข้อมูลทางการแพทย์และหลักฐานเชิงประจักษ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.41	0.65	มาก
สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอ	4.39	0.61	มาก
สามารถศึกษา ค้นคว้า อ่านวารสารและตำราภาษาอังกฤษทางการแพทย์ได้อย่างเข้าใจ	4.39	0.63	มาก
สามารถเลือกใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานและรูปแบบการนำเสนอสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	4.45	0.60	มาก
ผลลัพธ์การเรียนรู้โดยรวม	4.36	0.61	มาก

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล พบว่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, $SD=0.67$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD=0.62$) ด้านการวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, $SD=0.77$) และด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD=0.68$) แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ช่วงคะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนของความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล โดยรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แปลผล
ด้านกระบวนการเรียนการสอน	4.13	0.62	มาก
การจัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียนการสอน	4.18	0.59	มาก
การแจกแผนการสอนและชี้แจงรายละเอียดในแผนการสอนอย่างชัดเจน	4.14	0.64	มาก
จำนวนบทเรียนมีความเหมาะสมกับเวลาเรียนตลอดภาคการศึกษา	4.11	0.64	มาก
การแบ่งเวลาในส่วนของบรรยายและการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.07	0.63	มาก
จำนวนกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.04	0.61	มาก
เนื้อหาในบทเรียนมีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.10	0.56	มาก
ผู้สอนสนับสนุนให้มีการค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ	4.14	0.60	มาก
มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน	4.07	0.66	มาก
การจัดการเรียนรู้ผ่าน E-learning	4.21	0.64	มาก
การติดต่อสื่อสารผ่าน Facebook	4.21	0.66	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	4.01	0.77	มาก
คะแนนเหมาะสมกับชิ้นงาน	4.09	0.72	มาก
จำนวนชิ้นงานเหมาะสม	3.90	0.83	มาก
การประเมินผลการทำงานของกลุ่ม	4.03	0.75	มาก
ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.12	0.68	มาก
การศึกษาดูงานระบบสารสนเทศโรงพยาบาล	4.26	0.71	มาก
การฝึกใช้ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล	4.09	0.75	มาก
การฝึกสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลบนเว็บ	4.09	0.69	มาก

ตารางที่ 2 ช่วงคะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนของความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล โดยรวมและรายด้าน (ต่อ)

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
การสืบค้นและนำเสนอเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร	4.10	0.65	มาก
การสืบค้นและนำเสนอเกี่ยวกับการประยุกต์ศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาและการวิจัยทางการพยาบาล	4.11	0.64	มาก
การวิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการพยาบาล	4.11	0.64	มาก
การสืบค้น และจัดทำรายงานผลการสืบค้นข้อมูลเพื่อการศึกษา หรือการวิจัยทางการพยาบาลในหัวข้อโรคที่สนใจ	4.12	0.66	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	4.11	0.67	มาก

การอภิปรายผล

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลลัพธ์การเรียนรู้อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ซึ่งทั้ง 2 ด้านเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการมีวินัยรับผิดชอบต่อตนเอง ผลการกระทำของตนเอง และการมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ การพัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคมอย่างต่อเนื่อง ดังคำกล่าวของผู้เรียนหมายเลข 26 และ 45 ที่ว่า “ผู้เรียนต้องเข้าเรียนตรงเวลา มีวินัยในการทำงานมากขึ้น รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เช่น การทำแบบทดสอบใน E-learning ต้องทำงานให้เสร็จทันส่งก่อนที่ระบบจะปิดส่งงานให้ทันเวลาที่กำหนด” ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนรองลงมาคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ

สื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งในด้านนี้ค่าคะแนนสูงสุดคือ การเลือกใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานและรูปแบบการนำเสนอสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นผลจากผู้เรียนได้ใช้สื่อคอมพิวเตอร์โปรแกรม PowerPoint ในการทำงานและนำเสนอหน้าชั้นเรียน รวมทั้งโปรแกรม PowerPoint เป็นโปรแกรมที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการใช้อยู่ในระดับมาก ส่วนค่าคะแนนต่ำสุดคือ การประยุกต์ใช้หลักตรรกะคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการแพทย์ได้อย่างเหมาะสม อาจเป็นผลจากในการเรียนการสอนผู้เรียนต้องฝึกวิเคราะห์สถิติข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทางการแพทย์ โดยใช้โปรแกรม Excel ซึ่งโปรแกรมนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการใช้อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านความรู้เป็นด้านที่ได้คะแนนต่ำสุด โดยเฉพาะในเรื่องของความรู้ความเข้าใจในศาสตร์พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ศาสตร์ทางวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการที่ผู้เรียนเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ซึ่งผ่านการเรียนในรายวิชาที่เป็นวิชาเฉพาะในวิชาชีพเพียง 2

วิชาคือ การพยาบาลพื้นฐาน 1 และการพยาบาลพื้นฐาน 2 ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนยังไม่เข้าใจในศาสตร์ทางวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์มากพอ จึงทำให้ผู้เรียนยังสรุปสาระสำคัญจากการการสืบค้นและข้อมูลเพื่อการศึกษา หรือการวิจัยทางการพยาบาลในหัวข้อโรคที่สนใจจัดทำรายงานผลการสืบค้น ทั้งนี้ผู้สอนจะนำข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชาดังกล่าวในปีการศึกษาต่อไป

2. ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล ได้แก่ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนต่ำสุดคือ ด้านการวัดและการประเมินผล

ด้านกระบวนการเรียนการสอน ในด้านนี้ค่าคะแนนสูงสุดคือ การจัดการเรียนรู้ผ่าน E-learning และการติดต่อสื่อสารผ่าน Facebook ซึ่งอาจเป็นผลจากในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำงาน เพราะเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดความรวดเร็ว สะดวกสบาย และเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ดังนั้นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชานี้จึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ ดังคำกล่าวของผู้เรียนหมายเลข 72 ที่ว่า “การจัดการเรียนรู้ผ่าน E-Learning ทางอาจารย์ผู้สอนได้ให้รายละเอียดของวิชาครบถ้วน มีการสั่ง-ส่งงานในระบบ ซึ่งทำให้ไม่สิ้นเปลืองกระดาษและใช้งานง่าย ส่งงานสะดวก ชอบการทำแบบฝึกหัดใน E-learning เพราะได้ทบทวนความจำก่อนสอบ การสื่อสารผ่านทาง Facebook ช่วยกระจายข่าวสารได้ดี”

ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในด้านนี้ทางผู้สอนได้จัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนทั้งหมด 8 กิจกรรม โดยมีรูปแบบการสอนหลายรูปแบบ ทั้งการสาธิต สาธิตย้อนกลับ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การจัดกิจกรรมในหลากหลายรูปแบบสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2557)⁴ ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถทำได้หลายแบบหลายลักษณะแตกต่างกัน แต่หากวิธีการนั้นช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จนเกิดความเข้าใจที่แท้จริง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนวิชานี้ไปใช้ได้จริง นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติในรายวิชานี้เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิด 5ค ของจิราภรณ์ ชมศรี (2559)⁷ ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องประกอบด้วย ค้นคว้า คิด คาย และ คณะ ในรายวิชานี้ผู้เรียนได้สืบค้นเนื้อหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต (ค้น) ได้บันทึกเนื้อหาที่ได้จากแหล่งสืบค้นต่าง ๆ (คว้า) ได้ดาวน์โหลดจากอินเทอร์เน็ต (คว่า) ผู้เรียนได้นำข้อมูลที่สืบค้นได้มาคิด วิเคราะห์รวบรวมและเรียบเรียงเพื่อเขียนรายงาน (คิด) นำเสนอหน้าชั้นเรียน (คาย) และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้ทำส่วนใหญ่เป็นการทำงานกันเป็นกลุ่ม (คณะ) ในด้านนี้กิจกรรมที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือ กิจกรรมการศึกษาดูงานระบบสารสนเทศโรงพยาบาล กิจกรรมนี้ผู้เรียนได้เห็นการใช้งานจริง ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมากขึ้น ดังคำกล่าวของผู้เรียนหมายเลข 9 ที่ว่า “การไปดูงานระบบสารสนเทศโรงพยาบาล ทำให้ได้เห็นการทำงานจริง อยากให้พาไปดูระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลทุกปี” ส่วนกิจกรรมที่มีค่าคะแนนต่ำสุดคือ การฝึกใช้ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล และการฝึกสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลบนเว็บ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติมีน้อย จึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในกิจกรรมนี้น้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ดังคำกล่าวของผู้เรียนหมายเลข 12 ที่ว่า “อยากให้เพิ่มเวลาหรือ

ชั่วโมงให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติกรอกข้อมูลผู้ป่วยในระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมากขึ้น เพื่อเป็นการทบทวนก่อนสอบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และทำความเข้าใจด้วยตนเองมากขึ้น”

ด้านการวัดและการประเมินผลเป็นด้านที่มีค่าคะแนนต่ำสุด โดยเฉพาะในเรื่องของจำนวนชิ้นงานที่มีค่าคะแนนต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องทำมีทั้งหมด 8 กิจกรรม และแต่ละกิจกรรมมีเวลาเป็นตัวกำหนด จากเหตุผลนี้อาจทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในด้านนี้ต่ำ

จากการศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เมคคอร์มิก ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของเบญจมาภรณ์ นาคามตี และคณะ (2554)⁸ ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลในยุคปัจจุบัน เช่นเดียวกับการศึกษาของพิศมัย อุบลศรี และคณะ (2553)⁹ ที่ทำการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาวิจัยทางการพยาบาลของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างการสอนแบบบรรยายและการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีม: การศึกษานำร่อง ของปรางค์ทิพย์ อุจะรัตน์ และคณะ (2558)¹⁰ พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมซึ่งเป็นวิธีการเรียนรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสามารถใช้ในการเรียนที่มีนักศึกษาจำนวนมาก มีค่าเฉลี่ยคะแนนสอบไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย แต่ทำให้นักศึกษารู้สึกสนุกสนานกับการเรียน พึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมใน

การเรียน การทำงานเป็นทีม และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น จึงเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่สามารถเสริมสร้างมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลซึ่งจำกัดเฉพาะนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์เมคคอร์มิก มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 อาจทำให้การแปลผลการวิจัยและอ้างอิงนำไปใช้กับประชากรในปีการศึกษาอื่น ๆ มีความคลาดเคลื่อนได้

2. การวิจัยเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เมคคอร์มิก มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาที่ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพียงอย่างเดียว จึงควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับวิธีการสอนรูปแบบอื่นร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เมคคอร์มิก มหาวิทยาลัยพายัพ อย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความกระตือรือร้น และพัฒนาตนเอง

2. ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น เกิดความกระตือรือร้น ใจจดใจจ่อกับสิ่งที่ทำ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยพายัพที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณนักศึกษาพยาบาลที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์. พยาบาลสารสนเทศ. วารสารพยาบาลทหารบก 2557; 15 (3): 81-85.
2. คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ; 2557.
3. คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ. รายละเอียดของรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล (มคอ.3) ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ; 2558.
4. ทิศนา แชมมณี. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2557.
5. Yamane, T. Statistics: An Introductory Analysis.^{3rd} Ed. New York: Harper and Row Publications; 1973.
6. เต็มศรี ชำนิจารกิจ. สถิติประยุกต์ทางการแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2544.
7. จิราภรณ์ ชมศรี. การเรียนวิชาการเสนารักษ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง [ออนไลน์]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2559]. เข้าถึงได้จาก: www.rta.mi.th/630a0u/file/instruction_education.doc
8. บุญจมาภรณ์ นาคามดี, ชรินทร์ ว่องวีระยุทธ์ และอายุพร กัยวิทย์โกศล. ผลการเรียนรู้ ความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล ต่อการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 2554; 6(1): 9-16.
9. พิศมัย อุบลศรี, จุฑาทิพย์ ศิริณภาดล, ลออวรรณ อึ้งสกุล, อภิรดี สุขแสงดาว และสุหทัย ไตสังวาล. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาวิจัยทางการพยาบาล ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา 2553; 16(1): 83-97.
10. ปรางค์ทิพย์ อุจะรัตน์, เสาวลักษณ์ สุขพัฒนศรีกุล และวิภาวี หมายพิมาย. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างการสอนแบบบรรยายและการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีม : การศึกษานำร่อง. วารสารพยาบาลศาสตร์ 2558; 33(ฉบับเสริม 1): 48-54.